

Pieejamas konsultācijas par ES likumdošanu

Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (Enterprise Europe Network - EEN) Latvijā bieži saņem jautājumus no uzņēmējiem par Eiropas Savienības likumdošanu, piemēram, par CE marķējumu, darbinieku nosūtīšanu darbā uz citām ES valstīm, REACH regulu, kā arī specifiskus jautājumus, piemēram, par biocīdu reģistrācijas procesu un citām svarīgām tēmām. Šādas konsultācijas pieejamas jebkuram Latvijas uzņēmējam, un tās ir bez maksas.

Konsultācijas nodrošina Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) un Latvijas Tehnoloģiskā centra (LTC) paspārnē esošais [Eiropas Biznesa atbalsta tīkls](#), kas Latvijā darbojas jau kopš 2008. gada. *EEN Latvija* ir tikai daļa no vēl lielāka atbalsta tīkla, kas kopumā darbojas vairāk nekā 60 pasaules valstīs. Tīklā ir apvienotas un koordinēti darbojas aptuveni 600 partnerorganizāciju, kurās nodarbināti ap 4000 speciālistu, lai veicinātu ES uzņēmējdarbību.

Eiropas Biznesa atbalsta tīkla speciālisti ir kompetenti sniegt konsultācijas tādos jautājumos kā CE marķējuma iegūšana, ķīmisko vielu reģistrācija Eiropas Savienībā, darbinieku nosūtīšana uz darbu citās ES valstīs, kā arī konsultē citos ar eksportu saistītos jautājumos.

REACH REGULA – SVARĪGI ZINĀT

ES uzņēmumiem, kas ikdienā ražo, importē vai eksportē ķīmiskās vielas, šis termins noteikti ir pazīstams un bieži dzirdēts. Ir uzņēmumi un organizācijas, kam šī procedūra ir sveša, un, tikko uzsākot ķīmisko vielu ražošanu vai importu, rodas virkne tipisku jautājumu.

Latvijas uzņēmēji visbiežāk pie *EEN Latvija* vēršas ar tādiem jautājumiem kā, piemēram, - vai uz viņiem attiecas šī Regula, kas jā dara, lai iegūtu REACH sertifikātu, kas izsniedz šo sertifikātu, utt.

REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restrictions of Chemicals) Regula Eiropas Savienībā stājās spēkā 2007. gada 1. jūnijā. To var dēvēt arī par ķīmisko vielu pārvaldības sistēmu, kuras uzdevums ir regulēt ķīmisko vielu apriti ES, nodrošinot maksimālu cilvēku veselības un vides aizsardzības līmeni.

REACH regula ir saistoša tiem uzņēmumiem, kas ražo vai importē ķīmiskās vielas apjomā, kas pārsniedz vienu tonnu gadā Eiropas Ekonomiskās zonas robežās (t.sk. Īslandē, Norvēģijā un Lihtenšteinā). Pārsvārā šādi uzņēmumi darbojas farmācijas, ķīmijas, metālapstrādes vai tekstilrūpniecības nozarēs. Minētajiem uzņēmumiem nepieciešams reģistrēt ķīmiskās vielas [Eiropas Ķīmisko vielu aģentūras](#) datu bāzē.

Regula attiecas uz visām ķīmiskajām vielām - gan tām, kas tiek izmantotas ražošanas procesos, gan tām, kas sastopamas ikdienas dzīvē – krāsās, apģērbos, tīrīšanas līdzekļos utt. REACH Regulas IV un V pielikumā pieejams to vielu saraksts, kuras nav nepieciešams atkārtoti reģistrēt. To vidū ir gan noteiktas dabas izcelsmes vielas, gan jau vairākkārt pārbaudītas un veselībai nekaitīgas vielas.

Regula ir saistoša ne tikai ražotājiem un importētājiem, bet arī ķīmisko vielu izplatītājiem un pakārtotiem lietotājiem, tādiem, kas ķīmiskās vielas un to savienojumus izmanto savā profesijā vai nozarē. Izplatītājiem un pakārtotiem lietotājiem prasības gan ir citas, un vairāk saistītas ar ķīmisko vielu lietošanas risku apzināšanu un maksimālu drošības pasākumu ievērošanu.

REACH process tiek iedalīts četros posmos – reģistrācija, izvērtēšana, licencēšana un ierobežošana. Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra, izvērtējot vielas bīstamības pakāpi un riskus, var aizliegt tās ražošanu, laišanu tirgū vai lietošanu. Noteiktā laika periodā iespējams panākt arī vielas aizvietošanu ar drošāku un pārbaudītu alternatīvu.

Ejot cauri REACH procesam, uzņēmumam ir jārēķinās ar papildu izdevumiem, jo ķīmisko vielu reģistrēšana nav ātrs un lēts pasākums. Izmaksas ietekmē vairāki faktori, piemēram, uzņēmuma lielums, vielu tonnāža u.c. Izdevīgāki nosacījumi ir mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kam piemērotas atlaides – līdz pat 95% no kopējām standarta reģistrācijas izmaksām. Līdzekļus iespējams ietaupīt arī uzņēmumiem savstarpēji sadarbojoties un daloties informācijā. Šim nolūkam izveidots īpašs [SIEF forums](#), kurā norit aktīva informācijas apmaiņa par vielām. Forumā iespējams atrast arī citus uzņēmumus, kas jau reģistrējuši konkrētas vielas, un no kuriem iespējams nopirkt reģistrācijai nepieciešamo informāciju.

EEN Latvija bieži vien uzņēmumiem konkrētos jautājumos tālāk iesaka griezties Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra izveidotajā palīdzības dienestā (plašāka informācija pieejama mājas lapā www.meteo.lv).

CE MARĶĒJUMS – TIRDZNICĪBAS UZSĀKŠANAI

Aizvien vairāk uzņēmēju, kuri vēlas savu produkciju pārdot tepat Latvijā, vai arī eksportēt uz kādu citu Eiropas Savienības valsti, saskaras ar nepieciešamību pēc CE (Conformité Européenne) jeb „apstiprināts Eiropā” marķējuma, un vēršas pie *EEN Latvija* pēc papildu informācijas.

EEN Latvija sniedz informāciju gan par kārtību, kādā iegūstams CE marķējums, gan kuriem produktiem tas ir nepieciešams. Pie *EEN Latvija* vērsušies uzņēmumi no dažādām nozarēm, kas interesējušies par šī marķējuma iegūšanu koka izstrādājumiem, rotaļlietām, medicīnas iekārtām, siltumnīcām, ugunsdrošām koka durvīm, bioloģijas reģentu tirdzniecībai u.c.

Eksistē vairākas produktu kategorijas, kam ir nepieciešams šis marķējums, lai tās varētu tikt izplatītas un pārdotas Eiropas Savienībā. CE marķējums apliecina, ka produkts ir pārbaudīts un atbilst ES drošības, veselības un vides aizsardzības prasībām. Marķējums nepieciešams ne tikai Eiropas Savienībā ražotiem produktiem, bet arī importa precēm, kas tiek pārdotas ES.

CE marķējums ir obligāts tādām preču grupām kā rotaļlietas, elektropreces, būvmateriāli, medicīniskās ierīces, individuālie aizsardzības līdzekļi u.c. Ar pilno sarakstu iespējams iepazīties [Eiropas Komisijas mājas lapā](#).

Lai iegūtu CE marķējumu, ražotājam ir jānodrošina visa nepieciešamā tehniskā dokumentācija, kas apliecina, ka tā ražotais produkts atbilst visām ES noteiktajām prasībām. CE marķējuma iegūšanas process paredz arī produkta testēšanas posmu, ko nodrošina sertificētas institūcijas dažādās valstīs. Piemēram, Latvijā elektronisko preču testēšanu nodrošina [Latvijas elektroniskais iekārtu testēšanas centrs](#) (LEITC). *EEN Latvija* LIAA birojs var uzņēmumiem palīdzēt identificēt vajadzīgās institūcijas, kas specializējas konkrētu produktu testēšanā un pārbaudē ne tikai Latvijā, bet arī citās ES dalībvalstīs.

ES DIREKTĪVAS REGULĒ ARĪ DARBINIEKU NOSŪTĪŠANU DARBAM ĀRVALSTĪS

EEN Latvija speciālisti konsultējuši uzņēmumus arī par darbinieku nosūtīšanu uz ārzemēm – Vāciju, Zviedriju, Šveici, Norvēģiju, Lielbritāniju u.c. Visbiežāk klienti interesējas, kā viņiem labāk rīkoties – vai nosūtīt darbinieku no Latvijas uzņēmuma, vai uzreiz dibināt uzņēmumu, piemēram, Zviedrijā, un darbiniekus algot tur uz vietas. Katrs gadījums jāapskata individuāli, bet šajā piemērā

uzņēmumam tiktu ieteikts izvērtēt paredzamo darbības ilgumu. Ja tas ir īstermiņā, kā tas parasti notiek būvniecības nozarē, strādājot pie kāda konkrēta projekta, tad pareizāk būtu darbiniekus sūtīt no Latvijas.

Katrā valstī būtu jāskata vēl arī iekšējā likumdošana. Jo ja darbs tomēr ir ilgtermiņa, tad pastāv iespēja, ka vietējā likumdošana prasa reģistrēt uzņēmumu konkrētajā valstī, un tad jau spēkā būs konkrētās valsts darba likumdošana pilnā apmērā.

Darba devējam, uz noteiktu laiku norīkojot savu darbinieku darbam kādā citā ES dalībvalstī (t.sk. Šveicē), jāņem vērā tās valsts nodarbinātības noteikumi. Tas nozīmē, ka nosūtītajam darbiniekam jānodrošina tādi darba apstākļi, kādi atrunāti tās valsts normatīvajos aktos un koplīgumos.

Piemēram, ja darbinieks tiek nosūtīts uz darbu Itālijā, tad darba devējam ir jānodrošina itāļu normatīvajos aktos atrunātās normas attiecībā uz minimālo algu, darba stundām, atpūtas laiku, minimālo atvaļinājumu utt.

Par darbinieku nosūtīšanu darbā uz ārzemēm var runāt tad, ja tas tiek darīts balstoties uz noslēgtu līgumu ar ārvalstu sadarbības partneri, kura uzdevumā darbinieks strādās. Tas attiecas arī uz darbinieku norīkošanu darbam kādā no uzņēmuma filiālēm citā ES valstī.

UZŅĒMĒJA PIEREDZES STĀSTS

Viens no Latvijas uzņēmumiem, kas izmantojis EEN Latvija sniegtos konsultāciju pakalpojumus ES likumdošanas jautājumos ir būvgaldniecība [SIA "Alewood"](#). Uzņēmums pārsvarā nodarbojas ar visa veida koka logu un durvju ražošanu. Produkcijas ir tikusi eksportēta uz tādām valstīm kā Francija, Šveice, Vācija, Zviedrija un Norvēģija. Pēc pagājušā gada datiem 30% saražotās produkcijas palika Latvijā, bet 70% devās uz Šveici.

Viola Ķikute, uzņēmuma SIA „Alewood” pārstāve, par CE marķējuma iegūšanas procesu: “CE marķējums veiksmīgi produkta pārdošanai ir svarīgs, jo tas ir dokuments, kas tiek uzrādīts apdrošinātājiem, kā arī tas apliecina mūsu produkcijas kvalitāti. Un kā viens mūsu partneris man atbildēja: ”Nav izdevīgi no Jums iegādāties produkciju, lai gan tā ir lētāka, jo es dārgāk samaksāšu apdrošināšanai.”

Esam izpētījuši visus mūsu produktus, kuriem būtu nepieciešams šis marķējums. Tuvākajā laikā plānojam iesniegt pieteikumu, lai būtu laiks vēl paspēt sagatavot produkciju testēšanai. Kā esam noskaidrojuši, tad CE marķējuma iegūšana mums varētu izmaksāt aptuveni 1500 – 2000 EUR, un tas ir vēl bez testēšanas izdevumiem, kas ir atsevišķa summa. Testēšanu sadārdzina tas, ka to šobrīd nav iespējams veikt Latvijā, tuvākās vietas ir Igaunija un Lietuva.”

NODERĪGA UN AKTUĀLA INFORMĀCIJA

LIAA aktuālo pasākumu kalendārs – par aktuālajiem semināriem, tirdzniecības misijām un starptautiskajām izstādēm.

Raksta foto: EEN Latvija arhīvs

Šis projekts tiek finansēts no Eiropas Savienības COSME programmas (2014 -2020) finansējuma līguma Nr. 649336 ietvaros.

Publikācija tapusi
sadarbībā ar

